

ผลการประชุมคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ
ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 8 พฤศจิกายน 2550
ณ ห้องสีเขียว ตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล

1. หลักเกณฑ์การจัดตั้งและกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ
2. การถือหุ้นของหน่วยงานของรัฐในบริษัทมหาชนของรัฐ
3. แผนปรับโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูฐานะการเงินขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)
4. แนวนโยบายของผู้ถือหุ้น/ภาครัฐของรัฐวิสาหกิจ (Statement of Direction)
5. แผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงโครงสร้างเพื่อฟื้นฟูฐานะการเงินของรัฐวิสาหกิจ 9 แห่ง

1. หลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ

1. ความเป็นมา

1.1 คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายโสมสิต ปันเปี่ยมรัชฎ์) เป็นประธานกรรมการ ในคราวประชุมครั้งที่ 5/2550 เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2550 ได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงการคลังและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พิจารณาทบทวนเรื่องการจัดตั้งบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการจัดตั้งบริษัทในเครือ

1.2 กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้ร่วมประชุมกับอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเฉพาะกิจเกี่ยวกับการกำหนดหลักการจัดและพัฒนาโครงสร้างระบบราชการ (อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจฯ) ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2550 ซึ่งมีนายบวรศักดิ์ อูรรโณ เป็นประธานการประชุม โดยที่ประชุมได้มีการพิจารณาเรื่องการจัดตั้งบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ และได้มีมติดังนี้

1) เห็นควรให้ ก.พ.ร. และกระทรวงการคลังจัดทำหลักเกณฑ์การจัดตั้งบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจที่มีสาระสำคัญเดียวกัน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองฯ และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาต่อไป

2) อ.ก.พ.ร. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการจัดตั้งบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

2.1) รัฐวิสาหกิจไม่สมควรจัดตั้งบริษัทในเครือที่ไม่ใช่ธุรกิจเกี่ยวเนื่องโดยตรงและที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร

2.2) รัฐวิสาหกิจที่มีการจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด หรือมีลักษณะการดำเนินงานผูกขาดโดยกฎหมายหรือโดยธรรมชาติไม่สมควรจัดตั้งบริษัทในเครือ และบริษัทในเครือไม่ควรดำเนินกิจการที่เป็นภารกิจหลักและมีอำนาจผูกขาดของรัฐวิสาหกิจ ยกเว้น

(1) เป็นการฟื้นฟูสถานะองค์กรที่มีการขาดทุนเรื้อรัง

(2) เป็นการหาพันธมิตรทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน

เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น

(3) เป็นการเพิ่มช่องทางให้กับประชาชนในการรับบริการสาธารณะ

3) ให้ สคร. ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งบริษัทในเครือเพิ่มเติม และนำเสนอให้ อ.ก.พ.ร. เฉพาะกิจฯ พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

2. ข้อเท็จจริง

2.1 การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจ

ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจได้มีการจัดตั้งบริษัทในเครือ (บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่รัฐวิสาหกิจถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 25) จำนวนทั้งสิ้น 165 แห่ง โดยแบ่งเป็นบริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจ (ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502) จำนวน 56 แห่ง และไม่เป็นรัฐวิสาหกิจจำนวน 109 แห่ง

2.2 การกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจในปัจจุบัน

1) การกำกับดูแลผ่านระบบกรรมการ - คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้กำกับดูแลในการจัดตั้ง/ร่วมทุนและการดำเนินงานในฐานะคณะกรรมการของผู้ถือหุ้นในบริษัทในเครือ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทรัพย์สินของรัฐ

2) การกำกับดูแลผ่านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไป - ในกรณีที่บริษัทในเครือเป็นรัฐวิสาหกิจ บริษัทในเครือจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไป

3. ข้อเสนอ

เพื่อให้การกำกับดูแลบริษัทในเครือเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นมาตรฐาน กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและกำกับดูแลบริษัทในเครือ โดยให้ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ยกเว้นรัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน ดังนี้

3.1 หลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

1) การจัดตั้ง/ร่วมทุนต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจ

2) บริษัทในเครือต้องไม่ดำเนินกิจการที่เป็นภารกิจหลักของรัฐวิสาหกิจแม่ ยกเว้น การจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะดังนี้

(1) รัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาด้านการเงินและมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างกิจการ เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ

(2) รัฐวิสาหกิจต้องการขยายธุรกิจสู่ตลาดต่างประเทศ เพื่อนำความเชี่ยวชาญไปสร้างรายได้เพิ่มเติมในต่างประเทศ

(3) รัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมาก เพื่อจัดหาเทคโนโลยีหรือต้องการความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ

3) บริษัทในเครือต้องดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจหลักของรัฐวิสาหกิจแม่

4) บริษัทในเครือต้องไม่มีอำนาจผูกขาดและสิทธิพิเศษของรัฐวิสาหกิจแม่

5) บริษัทในเครือต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค

6) บริษัทในเครือต้องไม่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิตสินค้า หรือบริการที่มีผลเสียต่อสุขภาพ อนามัย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3.2 การพิจารณาการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

1) ขั้นตอนการพิจารณา

รัฐวิสาหกิจพิจารณาว่าการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือผ่านหลักเกณฑ์ตามข้อ 3.1 และจัดเตรียมข้อเสนอในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนปฏิบัติทั่วไป

2) ข้อมูลประกอบการพิจารณา

2.1) ผลการศึกษา

(1) ความจำเป็นในการจัดตั้งบริษัทในเครือ

(2) ผลกระทบจากการจัดตั้งบริษัทในเครือที่เกี่ยวข้องกับสภาพ

อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.2) แผนการดำเนินงาน

(1) ขั้นตอนและกำหนดเวลาในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ

(2) รายละเอียดเกี่ยวกับการประกอบกิจการของบริษัทในเครือ

(3) การกำหนดกิจการที่จะโอนให้กับบริษัทในเครือจากรัฐวิสาหกิจแม่

ในกรณีที่บริษัทในเครือดำเนินกิจการที่รัฐวิสาหกิจแม่ดำเนินการอยู่

(4) แผนการโอนถ่ายพนักงานและโครงสร้างอัตรากำลังของ

บริษัทในเครือและรัฐวิสาหกิจภายหลังการจัดตั้ง

(5) โครงสร้างผู้บริหาร และองค์ประกอบคณะกรรมการ

(6) โครงสร้างอัตราค่าตอบแทนของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน

(7) รายชื่อผู้ถือหุ้น ทุนจดทะเบียน และแหล่งที่มาของเงินทุน

3) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงและ/หรือเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของกิจการจากที่ได้รับอนุมัติในการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือ จะต้องขอความเห็นชอบตามขั้นตอนการขออนุมัติการจัดตั้ง/ร่วมทุน

ทั้งนี้ การพิจารณาการจัดตั้ง/ร่วมทุนในบริษัทในเครือตามข้อ 3.2 ไม่ใช่บังคับกับรัฐวิสาหกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เข้าร่วมทุนในบริษัทในเครือที่ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ

3.3 การกำกับดูแลบริษัทในเครือ

1) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทั่วไป

(1) บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นใหม่ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปทั้งหมด ยกเว้น

ก. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ

การประเมินผล

ข. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง

อัตรากำลัง

ทั้งนี้ ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจจัดตั้งบริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ในต่างประเทศตามนโยบายภาครัฐ รัฐวิสาหกิจสามารถเสนอการขอยกเว้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปให้แก่บริษัทในเครือเป็นเรื่องๆ ไป พร้อมทั้งให้เหตุผลในการยกเว้นดังกล่าว

(2) บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ได้รับการยกเว้นดังเดิม

2) รายงานของบริษัทในเครือที่จะต้องจัดส่งให้กระทรวงการคลัง

(1) บริษัทในเครือที่เป็นรัฐวิสาหกิจ (ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502) ให้

ก. ส่งรายงานผลประกอบการเป็นรายไตรมาส

ข. ส่งรายละเอียดของกรรมการและผู้บริหารเป็นรายปี และทุกครั้ง

ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ค. ส่งรายละเอียดคำตอบแทน เบี้ยประชุม และสวัสดิการของกรรมการ และผู้บริหารเป็นรายปีและทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

ง. ส่งวาระการประชุมผู้ถือหุ้นและบันทึกรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นทุกครั้งที่มีการประชุมผู้ถือหุ้น

(2) บริษัทในเครือที่ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ (บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่รัฐวิสาหกิจถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 25 แต่ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502) ให้ส่งรายงานผลประกอบการเป็นรายปี

4. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและการกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจตามข้อ 3 และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

มติที่ประชุม

เห็นชอบหลักเกณฑ์การจัดตั้ง/ร่วมทุนและกำกับดูแลบริษัทในเครือของรัฐวิสาหกิจตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมให้รัฐวิสาหกิจพิจารณาทบทวนการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจทั่วไปของบริษัทในเครือที่ได้จัดตั้งไปแล้ว